

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА, СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ

50

ГОДИНИ

ХИДРОТЕХНИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

София, 1999

В неделя на 4 октомври 1942 г в Аулата на Софийския университет, е открито официално **Висшето техническо училище** (ВТУ) в София. Проф. Д-р инж. Тодор Радославов изнася първата академична реч на тема: “Водите като национално богатство и възможностите за тяхното използване у нас”.

Въпросът за висше техническо образование в България възниква със завещанието през 1882 г. от Евлоги Георгиев - търговец, индустриалец и banker в Букурещ - 6 милиона златни лева, от дохода на които да се основе и поддържа едно висше училище в един град на България или Румелия, което да носи името “Братя Евлоги и Христо Георгиеви от Карлово”, и в което научните предмети, които се преподават, да бъдат преимуществено от приложните науки с приложение към индустрията. Повече от 50 години продължава спорът дали в съгласие със завещанието, да се основе отделно Висше техническо училище или техническото образование да се включи към Физико-математическия факултет на Университета. Особено се засилват привържениците на първото схващане след провеждането на първия конгрес на съюза на българските инженери и архитекти (БИА) през 1939 г. През 1941 г. съюзът БИА подготвя поредния нов проектозакон, който се внася в Народното събрание от министрите на Обществените сгради, пътищата и благоустройството и на Народното просвещение. Законът е приет от Народното събрание и е публикуван в Държавен вестник на 12 юни 1941 г. Основава се **Висше техническо училище** София, управлявано от Академичен съвет, под надзора на Министерството на народното просвещение. ВТУ има два факултета: Строително-архитектурен и Машинно-технологически. В Строително-архитектурния факултет се предвижда студентите да се обучават по 3 направления - строително инженерство, архитектура и земемерно инженерство. Утвърден е и специален Правилник за избиране на първите редовни преподаватели. В началото на 1942 г. с царски указ са назначени и първите 5 професори на ВТУ, а именно: д-р инж. Тодор Радославов, д-р инж. Пейчо поп Петров, инж. Васил Пеевски, извънреден професор Аркади Стоянов и арх. Храбър Попов. Открита е и библиотека със стотици ценни книги. На следващия ден след официалното откриване Висшето техническо училище отваря вратите си в сградата на бул. “Драган Цанков” No. 2 за редовни учебни занятия. През учебната 1944/45 година Декан на Строително-архитектурния факултет и заместник ректор на ВТУ е проф. д-р инж. Тодор Радославов.

От началото на 1945/46 учебна година ВТУ се преименува в Държавна политехника с два факултета:

- Строителен с отдели: Строително инженерство;
Архитектура;
Земемерно инженерство и
Културинженерство.
- Машинен с отдели: Машинно инженерство;
Електроинженерство и
Индустриална химия.

Независимо от сериозните икономически затруднения на държавата след края на Втората световна война не спира изграждането и разширяването на материалната база на ВТУ и Държавната политехника, както и избирането и назначаването на нови преподаватели. Увеличава се и броят на новоприетите студенти.

На тази стр. се разполага схемата на ВТУ File: "VTU.doc"

С постановление на Министерския съвет No. 18 от 02.11.1949 г. се открива Хидротехническият факултет. Той е призван да отговори на нуждите на страната, като поеме съответния дял в отговорностите по подготовката на висши инженерно-технически кадри и постави началото на системна, организирана и целенасочена научноизследователска дейност в областта на хидротехниката. Предвижда се Хидротехническият факултет да стане средище за активна и ползотворна учебна и научноизследователска работа и решаващ фактор за развитието на нашата млада хидротехническа наука. Чрез дейността на своите преподаватели и възпитаници той си поставя отговорната задача да изгради мост между теорията и практиката.

Първоначалното ядро на Хидротехническият факултет, който се формира на основата на бившия отдел по Културинженерство при тогавашния Строителен факултет, е съставено от четири основни катедри: “Водно строителство”, “Мелиорации”, “Водоснабдяване и канализация” и “Хидравлика и хидрология”. Приетите в ХТФ студенти са обучавани в три специалности: “Водни сили”; “Хидромелиорации” и “Водоснабдяване и канализация”. Факултетният съвет на новоосновения Хидротехнически факултет наброява само 6 души хабилитирани преподаватели. По тази причина първите усилия на новоизбраната факултетска управа в лицето на проф. инж. Димо Велев като декан и членовете на факултетния съвет са насочени преди всичко към организационното и кадрово укрепване на факултета и създаване на подходящи условия за нормална учебна и научноизследователска работа. Разгърнатата е твърде широка и ползотворна дейност, свързана с разширяване на материалната и лабораторна база на факултета. В резултат на тези усилия е изградено южното крило на института, в което по-късно се подслоняват също и Строителният и архитектурният факултети. Под ръководството на катедра “Хидравлика и хидравлични моделни изследвания” и с щедрата финансова и материална помощ на тогавашното Министерство на електрификацията е проектирана и изградена Хидравличната лаборатория, която започва своята редовна работа още през 1952 г. Едновременно с това са разширени вече съществуващите лаборатории или създадени нови учебни и научноизследователски лаборатории към другите катедри.

Големи грижи и усилия са положени и за подобряване и усъвършенстване на учебния процес във факултета, както и за повишаване на научната квалификация, на педагогическия и изследователски опит на преподавателите. Съставени са нови учебни планове и програми, започват да излизат от печат първите учебници и учебни помагала. Много преподаватели са изпратени за краткосрочни и дългосрочни специализации в чужбина. Създава се възможност за следдипломно обучение чрез курсовете за следдипломна квалификация и аспирантската институция, чрез която факултетът решава една от най-отговорните задачи пред обществото - подготовката на собствени висококвалифицирани и конкурентноспособни кадри. През този период се въвежда задочното и вечерно обучение, чрез което редица работещи младежи и девойки в областта на хидротехническото строителство получават възможност да повишат своята квалификация и образование.

Учебната 1952/53 година е последна за Държавната политехника. Съществуващите в нея 8 факултета се структурират в 4 нови висши учебни заведения: Инженерно-строителен институт (ИСИ), Машинно-електротехнически (МЕИ), Химикотехнологически (ХТИ) и Минно-геоложки (МГИ). С разделянето на Държавната политехника завършва първият и по-късно оценен като един от

най-успешните етапи на висшето техническо образование в България.

Възпитаниците на Държавната политехника и в частност тези на хидротехническият факултет отдадоха своя ентузиазъм, знания и опит за изграждането на първите крупни хидротехнически обекти във възраждащата се след войната родина. Изградените по това време язовири и напоителни системи, както и създадените стратегически планове и положените основи за научни изследвания и за използване на водните ресурси на страната са показателен пример за правилна и перспективна мисъл за бъдещето на нацията и държавата..

Извикан на живот от нуждите на практиката и изискванията на хидротехническото строителство, Хидротехническият факултет, в лицето на своите преподаватели, винаги се е стремял да поддържа най-тесни връзки с практиката и с различните ведомствени организации и институти, както и активно да сътрудничи при разрешаването на стоящите пред тези организации теоретични и практически задачи.

От зимния семестър на 1953/54 учебна година започва самостоятелният живот на Инженерно-строителния институт (ИСИ). Единствената промяна в ХТФ е преименуването на специалността "Водни сили" в "Хидроенергийно строителство". Чест за факултета е, че независимо от "модните" за времето си разбирания и стремежи, не промени през тези 50 години структурата си и не нарои дребни и още по-дребни специалности. Днес студентите се обучават по същите три специалности, по които се обучаваха първите студенти на ХТФ.

От есента на учебната 1963/64 година пред названието на всички висши учебни заведения се поставя прилагателното "Висш". Висшият инженерно-строителен институт (ВИСИ) носи това име до 1977 г, когато се преименува на Висш институт по архитектура и строителство (ВИАС). ХТФ не променя практически нищо в структурата си, освен смяната през учебната 1970/71 година на наименованието на специалността "Хидроенергийно строителство" с "Хидротехническо строителство".

В началото на 70-те години Институтът, а с него и ХТФ, както и редица други инженерни ВУЗ преживяват труден период. По решение на ЦК на БКП и на Министерският съвет се извършва поредната реформа във висшето образование. Този път се изисква, макар и необосновано, намаляване на срока на обучение за инженерните специалности от 10 на 8 семестъра. Факултетните и Академичният съвети дълго се съпротивляват на това разпореждане, но в крайна сметка се утвърждава нов компромисен учебен план със срок на обучение 8 семестъра плюс 3.5 месеца за разработка на дипломна работа. Изготвят се нови учебни планове и програми, което между другото се прави почти всяка година поради едно или друго разпореждане "отгоре".

В началото на 60-те години в ХТФ се приемат за обучение първите чуждестранни студенти. Броят им постоянно нараства, така че през 1989 година достига до 67 души.

С Постановление на МС през 1961 г. се узаконяват вече създадените и активно действащи в някои ВУЗ-ове научно-изследователски сектори (НИС). Чрез тях ВУЗ-овете се сдобиват с повече материални и финансови средства за провеждане на научно-изследователска и проектантска дейност. Въвежда се определен ред за участието на преподавателите в тази дейност и съответно заплащането за нея. Преподавателите и студентите от ХТФ продължават да са изключително активни в дейността на НИС и Сектора за проучване и проектиране (СПП).

С постановление на МС от 1968 г. се отрежда терен за строителство на новите сгради на ВИСИ, чието изграждане започва през 1970 г. . През 1976 г. се въвеждат в експлоатация блок 1 (А), в който се настаняват ХТФ и Архитектурният факултет и блок 9 (топлоцентралата). С настаняването в новата сграда факултетът получи съществено увеличение на учебните зали и лаборатории, както и на кабинетите за преподаватели. Значително се увеличиха площите и възможностите на учебните лаборатории по Водоснабдяване и канализация, Химия на водата, Хидромелиорации, Напояване и помпени станции, Отводняване и експлоатация на хидромелиоративните системи, Автоматизация на хидромелиоративните системи, Агромелиорации, Хидравлика и Хидротехника.

Модернизирането на учебния процес изисква въвеждането на ЕИТ. Тази дейност се изпълнява отначало (около 1964 г) от катедра Математика. Организиран се курсове за обучение по програмиране, които с подчертан интерес се посещават от по-младите преподаватели от факултета. Към всички факултети се създават лаборатории по Информатика и ЕИТ. Лабораторията по ЕИТ към ХТФ започва своята дейност през 1977 с един малък компютър Изот 0310, който служи за обучение както на студентите, така и на преподавателите от факултета. През 1979 г. е въведена в експлоатация първата универсална ЕИМ ЕС-1033, и започва своята дейност и Учебно-изчислителният център към ВИАС, с което се откриват неподозирани за времето си възможности както за разработването и използването в практиката на съвременни изчислителни методи за хидравлично и статическо оразмеряване на хидротехнически конструкции и съоръжения, така и за усъвършенстването на известни теоретични модели или разработването на нови такива. След 1983 г. се доставят първите персонални компютри, като постоянно се подменят с по-нови модели с много по-големи възможности. От началото на 1993 г се въвежда в експлоатация локална компютърна мрежа. В момента Изчислителната лаборатория към ХТФ разполага с около 30 работни места, до които имат свободен достъп всички студенти и преподаватели на ХТФ. Успоредно с изграждането на системата от технически средства във факултета се развива и обогатява използването на програмното осигуряване. Внедрени са мощни и ефективни програмни системи, част от които са оригинални разработки на преподаватели от ХТФ. Персоналният компютър са превръща в ежедневно работно средство при разработване на курсови и дипломни проекти – за извършване на изчисления, изчертаване на чертежи, оформяне на обяснителна записка. Навлиза използването на компютърната техника при изнасянето на лекции и даване на обяснения за упражнения – представяне на преподавания материал с помощта на програми за презентация. От 1996 г. учебната изчислителна лаборатория към ХТФ е свързана с ИНТЕРНЕТ, което открива качествено нови възможности за връзка със световните наука, култура и научни достижения, както и за представяне пред света на нашите постижения и успехи. Предстои както за ХТФ, така и за целия Университет, чрез по-активно използване на наличната електронно-изчислителна техника, усъвършенстване и модернизиране и на административното обслужване на студентите.

През петдесетгодишното съществуване на Хидротехническият факултет е властвал академичният дух и са спазвани демократичните принципи на управление.

Върховен орган за управление на факултета е неговото Общо събрание, в което по право участват всички хабилизирани преподаватели - до 70% от състава,

като останалите места се заемат от представители на студентите - 15% и на нехабилитираните преподаватели - 15 %..

Общото събрание избира с пряко и тайно гласуване членовете на факултетния съвет и декана на факултета. В състава на факултетния съвет се включват хабилитирани преподаватели - до 70%, студенти - 15% и нехабилитирани преподаватели - 15%.

Ръководството на факултета включва декан и двама зам. декани по:

- учебната работа;
- научноизследователската и международната дейности, задочното обучение, кадровото обезпечаване на факултета.

Консултативен орган на факултетното ръководство е Разширеният декански съвет, включващ: деканът, заместник деканите и ръководителите на катедрите. На определени заседания присъстват и представители на Студентския съвет.

Както в Общото събрание, Факултетния и Деканския съвети, така и сред всички преподаватели и служители във факултета се поддържат толерантни отношения, взаимно уважение и работа за развитието на ХТФ и за запазване на неговия авторитет и престиж в обществото.

Някои характерни статистически данни за Хидротехническият факултет към неговата 50 годишнината – Октомври 1999:

- Брой катедри -6.
- Брой учебни лаборатории - 18.
- Брой специализирани научноизследователски лаборатории - 2.
- Брой преподаватели- 82, от тях:
  - Професори - 17;
  - Доценти - 33;
  - Асистенти и научни сътрудници - 32.
  - Изследователи - 5.
- Преподаватели с научна степен:
  - дтн - 8;
  - д-р инж. - 62.
- Помощно-технически персонал - 21
- Студенти в ХТФ - 827, от тях:
  - ХТС - 210;
  - ХМС - 230
  - В и К - 387.
  - Задочно обучение - общо 111 студенти.
- Завършили ХТФ от откриването на ВТУ до Септември 1999 г. - 7850, от тях чужденци - 97 и по специалности както следва:
  - ХТС - 2050;
  - ХМС - 2400;
  - В и К - 3400.

Тук се разполага “Студенти в ХТФ (2/3стр), File: “studhtf.doc

За подобряване на подготовката на студентите, както и за издигане авторитета на ХТФ у нас и в чужбина, Ръководството на факултета работи в няколко главни направления.

- Задължителна производствена практика за студентите през летните месеци;
- По-продължителен преддипломен стаж;
- Разширение на компютърната база на Факултета с достъп на всеки студент до компютър;
- Разширяване на кръга от избираеми дисциплини с включване на фундаментални такива като Механика на непрекъснатите среди, Газова динамика и т.н;
- Организиране на студентски конкурси за разработка на проекти със съответно стимулиране;
- Възраждане на кръжочната дейност на студентите;
- Възраждане на научните семинари във факултета;

Тук се разполага схемата за развитие на ХТФ - File: Shema НТФ.xls 1 цяля стр.

Тук се разполагат снимките на Деканите - 1 цяля стр. file: "Snimki.doc"

- Включване на студенти в научната и проектантската дейност на преподавателския състав; Разширяване на международния обмен на студенти в рамките на международните програми;
- Привличане за лектори на известни учени и специалисти от практиката (наши и чуждестранни);
- Разширяване на международните научни връзки на факултета със сродни научни центрове;
- Активна информационна дейност в чужбина за привличане на чуждестранни студенти;
- Организиране на научни форуми;
- Подобряване и усъвършенстване на критериите за прием на студенти във факултета;
- Осигуряване на възможност за обучение по индивидуални планове за изявените студенти;
- Осигуряване на стипендии за следдипломно обучение и разработване на дисертационни трудове включително и за завършили други висши учебни заведения в областта на хидротехниката.
- По-активно участие на преподавателите и студентите в разработването на научни и изследователски проекти по програмите Phare, Tempus, Erasmus и др.

Основна административна, учебна и научноизследователска единица във Факултета е катедрата. По-надолу се представят поотделно катедрите към ХТФ, включително и тези, които към 50-годишнината в административно отношение са към други Университетски структури.

КАТЕДРА “ФИЗИКА”

Обучението по физика на студентите от Висшето техническо училище до 1945 г се провежда от катедрата по “Опитна физика” към Софийския университет, чийто ръководител по това време е академик Г. Наджаков. През 1945 г. се създава катедра “Физика” към ВТУ с ръководител доц. Саздо Иванов, който през 1946 г. е избран за редовен професор. След разделянето на Държавната политехника през 1953 г. ръководството на катедрата се поема от доц. Нено Иванчев. В началото катедрата е била в състава на Строителния факултет, а първи преподаватели в нея са били Боян Стайков и Иван Петков. По късно (1953 г.) тя преминава към Хидротехническият факултет. Впоследствие са избрани за асистенти Страхил Тошев (1957 год), Райна Пиринчиева (1960 год.), Маргарита Воденичарова и Христо Манев (1961 год), Тодор Спиридонов (1963 год), Бойка Дудрева (1964 год), Иван Амов (1967 год), Кръстьо Кръстев (1969 год.), Марчел Костов (1971 год), Йорданка Георгиева и Николай Михайлов (1974 год), Милчо Симитчиев (1975 год), Иван Стоев, Мария Денчева, Наум Карчев, Николай Фотев, и Мато Надолийски (1976 год), Петър Петров (1977 год), Светослав Мартинов (1985 год). През 1988 г. за доцент е назначен Христо Пушкарков.

От 1988 год след проф. д-р Н. Иванчев ръководството на катедрата се поема от проф. д-р С. Тошев. Към началото на 1999 год. тя включва общо 15 преподаватели, от които 9 са доктори на науките:

1 професор - д-р С. Тошев,

7 доцента - д-р Р. Пиринчиева, д-р Б. Дудрева, д-р И. Амов, д-р М. Костов, д-р М. Симитчиев, д-р М. Надолийски, д-р Х. Пушкарков,

5 главни асистента - Т. Спиридонов, д-р К. Кръстев, д-р М. Денчева, Й. Георгиева, Н. Михайлов и

2 технически сътрудника - Л. Мартинова и Т. Чардаков.

По време на Висшето техническо училище и Държавната политехника обучението по физика се извършваше в аудиториите и лабораториите на СУ. След това бяха построени 250^{та} зала и препараториумът към нея, а също така и помещенията за лаборатории в които сега се помещава печатната база. Още през 1946 г. е назначен като "Лаборант" Цвятко Атанасов, по-късно оглавил Техническата работилница на Института. От това време са и първите опитно постановки за лабораторните упражнения.

Катедрата обучава студентите от УАСГ по следните дисциплини: физика, строителна физика, аеродинамика на строителните конструкции и приложна електротехника. По Физика се обучават студентите от четирите инженерни факултета, по Строителна физика - тези от Архитектурния факултет, по Приложна електротехника - студентите от инженерните факултети с изключение на Геодезическия факултет и по Аеродинамика на строителните конструкции - студентите от Строителния факултет. Учебните програми са съобразени със спецификата на отделните факултети, така че освен фундаментална подготовка студентите да получат и необходимите знания за професионалната им ориентация. По-обстойно се разглеждат въпроси като физични основи на еластичността, акустика, топлопроводност, хидродинамика и др. Съдържанието на лекциите постоянно се актуализира, така че отразява последните постижения на науката и техниката.

Преподавателите от катедрата са издали общо 12 учебника и учебни помагала, съобразени със спецификата на обучението по физика за студентите от УАСГ.

В лабораториите и кабинетите на Катедрата студентите имат достъп до измерителна апаратура и могат да извършват експериментни, като работят индивидуално. По физика има 2 учебни лаборатории, в които те имат възможност да придобият практически навици при работа със съвременни измерителни уреди и да усвоят експериментални методи за изследване. Членовете на катедрата полагат необходимите усилия да осъвременяват и модернизират лабораторната база. Разработените в последните години нови лабораторни експерименти са от областта на акустиката, светлотехниката, измерителната и лазерна техника и др. В това отношение принос имат гл.ас. К. Кръстев, гл.ас. Н. Михайлов, доц. М. Надолйски, гл.ас. М. Денчева.

Лекционният курс по физика се съпровожда от подходящи демонстрации за онагледяване на преподавания материал. Демонстратор по време на лекциите на проф. Саздо Иванов е бил Митю Цанев Дрянков. От 1958 до 1964 г. демонстратор е Мирон Петков Ценов, инж. П. Петров от 1964 до 1977 г., Христо Сяров от 1977 до 1981 г., Андрей Дерменджиев от 1981 до 1997 и Христо Манев след 1997 г. Въведени са редица нови демонстрации.

За студентите от ХТФ, ГФ и ТФ учебните планове предвиждат решаване на задачи, с което значително нарастват възможностите за неформално, по-сериозно и практически насочено обучение. Съдържанието на задачите е съобразено с нуждите на съответните специалности на УАСГ.

С въвеждането на курсови задачи по строителна физика се повиши интереса на студентите по архитектура към тази дисциплина, задълбочиха се знанията им и практическата полза от този предмет.

По учебната дисциплина приложна електротехника е създадена учебна лаборатория с модерни стендове, като учебните експерименти също са съобразени с особеностите на строителното инженерство. Студентите разработват и подходяща курсова работа - проект на електрическа инсталация в малко жилище.

До 1965 г. възможностите за научна изява на членовете на катедрата бяха доста ограничени. Преподавателите от катедрата извършваха главно учебно-възпитателна работа. Освен това материалната база на катедрата беше съвсем бедна и не беше възможно да се извършват сериозни научни изследвания. Сега условията в сравнение с първите години са в значителна степен подобрени и се провеждат изследвания в различни направления, а именно:

Резултат от научно-изследователската дейност на катедрата са общо над 300 публикации, от които около 90 в чуждестранни списания, 26 авторски свидетелства, патенти и рационализации. Изнесени са голям брой доклади на конференции у нас и в чужбина. Публикациите са цитирани от повече от 100 чуждестранни автори.

Като имат предвид значението на фундаменталната подготовка за обучението на бъдещите инженери, членовете на катедра "Физика" полагат усилия да запознават студентите с новости в науката, техниката и тяхното практическо приложение. В този смисъл ще бъдат полезни факултативни лекции, третиращи някои важни раздели от физиката и измерителната техника и приложенията им в строителната практика. Необходимо е те да бъдат включени в обучението на студенти от горните курсове или в следдипломните специализации, тъй като в първи курс не достига необходимата подготовка на студентите, а и те все още не са достатъчно мотивирани. За съжаление осъвременяването на лабораторната база и снабдяването на катедрата с модерна апаратура за успешно провеждане на учебния процес среща значителни трудности. Това важи в още по-голяма степен за научно-изследователската дейност в катедрата и е причина за сравнително по-малкия брой на научните изследвания през последните години. Едно решение на този въпрос е осъществяването на по-тесни контакти с колегите от специалните катедри и насочване дейността на преподавателите от катедра "Физика" към решаване на проблеми с приложен характер.

КАТЕДРА "ТЕХНИЧЕСКА МЕХАНИКА"

Катедра "Техническа механика" започва своето съществуване едновременно със създаването на първото Висше техническо училище у нас през юни 1942 год. Тя е една от първите 5 катедри, които поставят началото и правят първите стъпки по трудния път на организирането на висшето техническо образование в България. За пръв път започват да се четат лекции по Техническа механика - Теоретична механика и Съпротивление (якост) на материалите през летния семестър на учебната 1942/43 год. от проф. Аркадий Стоянов. Той е един от първите пет редовни преподаватели, назначени във Висшето техническо училище, като същевременно е и първият ръководител на катедра "Техническа механика", изпълнявал тази длъжност до смъртта си през 1963 год.

Първоначално катедрата административно е включена в състава на Строителния факултет, а през 1966 год. преминава към Хидротехническият факултет.

Постепенно катедрата се разраства и се утвърждава като едно стабилно научно-преподавателско звено, в което започват работа като преподаватели способни наши инженери. Част от тях, след разпадането на Политехниката през 1953 г., оглавяват катедрите по механика в новосъздадените ВТУЗ на България, като: Георги Данов (МЕИ-София), Иван Кисьов (МЕИ-София), Любомир Кандов (МГИ), Божидар Тошев (ЛТИ), Марко Тодоров (ВИМЕСС), Георги Ангелов (катедра “ Машинни елементи “ в МЕИ-София). Член на катедрата е бил и Никола Узунов, (1942-43) впоследствие ръководител на катедра “ Дескриптивна геометрия “ в ИСИ. Всички те пренасят духа и традициите на катедрата и в другите ВУЗ-ове, с което се утвърждава водещата роля на катедра “Техническа механика“ в ИСИ при обучението на студентите по механика.

Освен гореспоменатите преподаватели, членове на катедрата са били: доц. Иван Малчев (1947-1964), инж. Кирил Марковски (1945-1966), инж. Милко Новаков (1949-1960), проф. д-р Марин Козаров (1961-1985), проф. д-р Никола Кърджиев (1957-1991), доц. д-р Йордан Клечеров (1974-1984), инж. Кети Попова (1967-1983), д-р инж. Христо Кунчев (1962-1996), инж. Мариана Крънчева (1988-1997), д-р инж. Атанас Попов (1989-1998), д-р инж. Щилияна Дукова (1963-1996), инж. Елена Иванова (1973-1997).

Настоящият състав на катедрата включва 10 хабилитирани преподаватели и 7 главни асистенти. От тях четирима са доктори на техническите науки, а именно: проф. Сава Кисляков (1958), проф. Румен Кюркчиев (1961), проф. Коста Младенов (1975) и проф. Иво Стефанов (1962). С научната степен “доктор” са 12 преподаватели - проф. Радослав Маленов (1961), проф. Михаил Кишкилов (1961), проф. П. Колев (1965), проф. В. Александров (1972), доц. Васил Друмев (1963), доц. Явор Михов (1975), гл. ас. Константин Гацов (1963), гл. ас. Веселина Пантофчиева (1972), гл. ас. Стефан Ганчев (1984), гл. ас. Светлана Маркова (1985), гл. ас. инж. Емил Хаджидочев (1986), гл. ас. Виктор Ризов (1989) и гл. ас. Милен Маринов (1998), Всички членове на катедрата са строителни инженери.

В скоби е посочена годината на постъпване в катедрата.

При хронологичното проследяване на развитието на катедрата се забелязва едно бързо разрастване на нейния състав през 60-те години, когато са приети 11 нови асистенти. Това очевидно е свързано с рязкото увеличаване на приема на студенти през тези години. Разрастването на катедрата продължава и в началото на 70-те години, когато са приети нови 5 асистенти. Втората половина на 70-те години, както и 80-те години се характеризират предимно с качествено израстване на членовете на катедрата. Начертава се широка програма за научното развитие на катедрата в един широк спектър от направления на механиката. Почти всички членове на катедрата разработват и защитават дисертационни трудове, посещават дългосрочни курсове по чужди езици, публикуват в наши и чуждестранни списания, взимат участие с научни доклади в различни научни форуми по механика у нас и в чужбина. Почти всички биват командировани на краткосрочни или дългосрочни специализации в Австрия, Англия, Германия (ГФР), Индия, Съветският съюз, САЩ, Швеция, Япония и др. Двама (проф. Кюркчиев и проф. Кисляков) са били стипендианти на фондацията фон Хумболт. За принос в приложната механика по време на специализация в Импириъл колидж - Лондон, проф. Александров е удостоен с диплом за член на колежа.

След едно почти 20 годишно затишие, през 1975 се появяват първите нови учебници по дисциплините на катедрата: проф. Р. Маленов - Теоретична механика и проф. Сава Кисляков - Съпротивление на материалите. Тази дейност

особено силно се развива през II-та половина на 80-те години и през целия период на 90-те години. От преподавателите в катедрата са издадени над 30 учебника, ръководства и други учебни помагала.

Научната продукция на членовете на катедрата, която е от порядък на 900 публикации и монографии, може да се класифицира в следните основни направления на теоретичната, строителната и приложна механика:

- статична, динамична и термична устойчивост на еластични системи ;
- линейни и нелинейни трептения на деформируеми системи;
- кинематика на твърдото тяло и системи от тела;
- механика на композитни материали;
- възникване на детерминиран хаос от параметрично възбудени нелинейни трептения;
- стохастични методи в механиката;
- изследване на конструкциите при сеизмично натоварване;
- механично поведение на конструкциите при наличие на пластични деформации и пълзене;
- хидродинамична устойчивост;
- хидродинамично триене;
- числени методи в механиката на съоръженията (усъвършенстване на метода на крайните елементи);
- статика на системи от въжета.

В този период се хабилитират девет преподаватели от катедрата и защитават дисертации (кандидатски и докторски) 13 членове на катедрата.

През 1979 г. към катедрата се създава учебно-научна лаборатория по Съпротивление на материалите под ръководството на проф. П. Колев, където се провежда със студентите лабораторен практикум по тази дисциплина.

От 1978 год. към катедрата функционира научен семинар, който през 1996 год. разширява своето функционално пространство като “ Научен семинар по механика и конструкции “.

Преобладаващата част от хабилитирания състав е включена в състава на СНС по Строителна механика към ВАК.

Стил на работата на катедрата е търсенето на нови форми за усъвършенстване на учебния процес, за събуждане и подържане на жив интерес у студентите към науката. От 1962 год. до 1988 год. почти ежегодно се провеждат олимпиади по Теоретична механика и Съпротивление на материалите. До 1989 год. редовно функционира студентски научен кръжок към катедрата.

Въпреки теоретичния си характер катедрата поддържа връзки със строителната практика под различна форма: съвместителство, експертизи, проектантска дейност, конкурси за проекти на строителни обекти и др.п.

От преподаватели към Катедрата са издадени общо над 30 учебници, учебно-помощни помагала и монографии.

Катедрата е организираща една национална методична конференция по механика (1977 г.) и три научни конференции с международно участие по механика на твърдото тяло (1976 г., 1978 г., 1988 г.).

През 1979 год. катедра “Техническа механика“ и лично проф. Марин Козаров стават инициатори за създаване на Дружество на механиците в България, което по надлежен ред е узаконено със съдебно решение.

Освен това , редица преподаватели членуват в международни научни организации: GAMM (проф. Кисляков, гл.ас. Пантофчиева); AMS и EMS (проф. Кисляков). Проф. Кисляков и проф. Стефанов са членове на АН на Ню-Йорк.

Проф. Александров е чл.-кор. на Световния съвет по трибология със седалище в Лондон.

От създаването на катедрата до сега Ръководители на катедра “Техническа механика“ са били следните преподаватели:

1. Проф. А. Стоянов (1942-1963)
2. Доц. Ив. Малчев (1963-1964)
3. Проф. М. Козаров (1964-1985)
4. Проф. В. Александров (1986-1992, 1996-продължава)
5. Проф. Р. Маленов (1993-1994, 1972-1975-ВРИД)
6. Проф. М. Кишкилов (1995)

Секретарки на катедрата са били:

Теменужка Бузова, Петранка Николова, Христина Маринова, Венета Радованова, Росица Ангелова, Марина Маркова.

Конструктор при катедрата от 1980 г е Валентин Карабашев.

КАТЕДРА “ХИДРОМЕЛИОРАЦИИ”

На конгрес на българските инженери и архитекти, проведен през 1940 г., се взема решение за откриване на Висше техническо училище с факултет в областта на Строителството Последваляят закон за висшето техническо образование (Д. в. брой 126 от 12.07.41 г.) постановява към Строителния факултет да се създаде катедра по “Културтехника”, която да обучава по хидромелиорации студентите от “строителния” и “земемерния” отдел на факултета.

През ноември 1943 е избран за извънреден професор и първият ръководител на катедрата - инж. Янко Зелков. Този акт може да се приеме и като начало на създаването на катедрата. Няколко месеца по-късно (23.06.1944 г.) проф. Зелков умира, без да може активно да се включи в организиране на катедрата.

С мотивирано изложение на новото ръководство на Съюза на инженерите и архитектите в България е поискано откриването на отдел по “Културинженерство” към “Строителния” факултет. С това през 1944/45 г. се поставя началото на първата специалност в областта на водите в България - специалността “Културинженерство”.

През юли 1945 г. за извънреден професор, ръководител на катедра “Културтехника”, е избран инж. Димо Велев. Отделът е открит официално през 1945 г., а катедрата получава новото име “Мелиорации”.

През 1945 г. в катедрата постъпват инж. Илия Гаджалски и инж. Кирил Григоров. През 1951/52 г. за асистенти са назначени инж. Боян Джуниински (1951), Любомир Котов (първоначално като хоноруван, а от 01.01.1952 г. като редовен) и през 1953 г. инж. Никола Радев. За кратък период от време като асистент работи и завърналият се от СССР млад инженер Иван Патоков (1952 г.). Като преподавател по “Икономика на водното стопанство” през 1952 г. към катедрата работи и инж. Благой Узунов.

През 1947 г. в катедрата започват да се четат лекции по “Общо и мелиоративно почвознание и Агротехника”, като са назначени за доцент Петър Боянов и за асистенти Кирил Янакиев (1948 г.) и Съю Съев (1950 г.).

Съществен момент в развитие на катедрата е създаването на Хидротехнически факултет през есента на 1949 г. (18-то постановление на Министерския съвет от 02.11.49 г.). Първи декан на новосъздадения факултет е проф. Димо Велев, а заместник - декан е доц. инж. Стефан Станчев. Така от

специалността “Културинженерство” се раждат три нови специалности: “Хидромелиорации” (от 1953 г. и до днес - “Хидромелиоративно строителство”), “Водни сили” (впоследствие “Хидроенергийно строителство” - 1953 г. и “Хидротехническо строителство” - 1977 г.) и “Водоснабдяване и канализация”.

През 1953 г. от катедрата излиза агрономическото звено, поради създаване на нова катедра - “Мелиоративно почвознание и агротехника”. При поредната реформа през 1972 г. тази катедра преминава отново към катедра “Мелиорации”. През 1992 г. дисциплината “Почвознание” преминава към Геодезическия факултет, а дисциплината “Агромелиорации” остава в катедрата.

През 1991г катедра “Мелиорации” е преименувана в “Хидромелиорации”.

Катедрата е профилираща за обучението на бъдещи инженери водостроители в отрасъл хидромелиоративно строителство. Първата дисциплина “Културтехника” е замислена с 2 часа лекции и 2 часа упражнения.

През 1945 г., след откриване на отдела по “Културинженерство”, в учебния план се предвиждат две дисциплини - “Отводняване” и “Напояване”.

През 1946/47 г катедрата започва да чете четири дисциплини - “Основи на мелиорациите”, “Напояване”, “Помпени станции” (проф. Д. Велев) и “Отводняване” (доц. Григоров) с общо 12 часа лекции и 12 часа упражнения седмично.

От агрономическото звено на катедрата се четат дисциплините “Общо и мелиоративно почвознание” (по-късно с название “Мелиоративно почвознание”, проф. Петър Боянов, проф. Пенков) и “Агротехника” (проф. Съев), общо 8 часа лекции и 6 часа упражнения.

Междувременно за студентите от спец. “Водоснабдяване и канализация” се предвижда нова дисциплина - “Химия и микробиология на водата”, преименувана по-късно в “Технология на водата”, която се чете от проф. П. Боянов.

След формиране на специалността “Хидромелиоративно строителство” от катедрата се четат следните дисциплини: “Напоителни системи” - акад. Велев, проф. Джунински, проф. Попов; “Отводнителни системи и корекции на реки” - акад. Велев, доц. Григоров, проф. Радев, доц. Василев; “Мелиоративни помпени станции” - акад. Велев, проф. Котов, проф. Попов; “Експлоатация на хидромелиоративните системи и опазване на околната среда” - проф. Гаджалски, доц. Милославова; “Основи на автоматизацията на ХМ системи” (от 1976 г.) - доц. Боянов; “Хидромелиорации и помпени станции” (за ХТС) - доц. Григоров, проф. Котов, проф. Попов, доц. Боянов; “Водостопански изследвания” - проф. Попов, доц. Кр. Петров; “Хидромелиорации и селскостопанско водоснабдяване” (за спец. “Земеустройство”) - проф. Гаджалски, проф. Джунински, проф. Попов, проф. Котов, доц. Василев; “Агротехника” - проф. П. Боянов, проф. Съев, а сега “Агромелиорации” - доц. Ю. Димитрова, доц. Ст. Гайдарова; “Земеделие и растениевъдство” (за спец. ГФК) - проф. Съев, доц. Димитрова. В момента дисциплината е “Земеделие” и се чете от доц. Ст. Гайдарова.

В последния курс на специалност “Хидромелиоративно строителство” се провеждат две специализации - по “Напоителни системи” и по “Отводнителни системи и корекции на реки”, в които се четат следните дисциплини: “Оптимизация на напоителните системи” - проф. Попов; “Автоматизация и модернизация на хидромелиоративните системи” - доц. Боянов; “Специални въпроси при ОСКР” - проф. Радев, доц. Василев; “Оптимизация на ОСКР” - доц. Василев;

До 1966 г. катедрата е имала часове със студентите от специалност “Водоснабдяване и канализация”, а до 1993 г. и със студенти от специалността ЗУ.

В настоящия момент катедрата провежда занятия със студентите от специалностите ХМС, ХТС и ГФК по 13 дисциплини с общо 38 ч. лекции и 27 ч. упражнения.

Катедрата е имала и има педагогически ангажименти и в други висши учебни заведения - Висш селскостопански институт (Селскостопански мелиорации" за студентите от спец. "Поливно земеделие" - доц. Григоров, проф. Джунински, проф. Радев проф. Котов, проф. Попов) и Лесотехнически институт ("Мелиорации" - доц. Григоров, проф. Радев, н. с. II ст. Д. Георгиев). Като преподавател в Хаванския университет, Куба, в периода 66/67 г. лекции по "Мелиорации" е чел проф. Гаджалски. В същия университет е бил лектор и проф. Н. Радев.

Броят на инженерите - водостроители, завършили специалност ХМСе над 2400, от които над 50 чужденци - от Куба, Китай, Виетнам, Монголия, Кипър, Гърция, Ирак, Сирия и други страни на Азия и Африка.

Паралелно с четенето на лекции и воденето на семинарни упражнения и курсово проектиране по основните дисциплини катедрата създава и свои лаборатории, първоначално по "Мелиорации", а по-късно и по "Основи на автоматизацията на ХМС" (1976/77 г.). Една от първите лаборатории в института е лабораторията по "Почвознание и агротехника". Лабораторията по "Мелиорации" (първата по рода си за условията на България) има главна ориентация към филтрационните изследвания. В нея бяха конструирани първият у нас и няколко следващи поколения уреди ЕХДА, филтрационни корита и вискозни модели. Към лабораторията е изградена учебна помпена станция, използвана за демонстрация на различни експлоатационни режими.

След включване в учебния план на специалността "ХМС" на новата дисциплина "Основи на автоматизацията на ХМ системи" (1977 г.), доц. Боян Боянов постави началото на лабораторни упражнения по "Основи на автоматизацията на ХМ системи" и "Автоматизация на хидромелиоративните системи".

В настоящия момент (от 1989 г.) катедрата разполага със сравнително добре обзаведени нови лаборатории по "Напоителни системи и помпени станции", по "Отводнителни системи и експлоатация на хидромелиоративните системи", с отделно помещение, в което се намират два уреда ЕХДА и част от автоматиката на автоматизираната учебна помпена станция. Лабораториите разполагат с действащи модели, с макети и промишлени образци на елементи и устройства, които се прилагат в хидромелиорациите. В тях могат да се провеждат научни и научно-приложни изследвания.

През 1992 г. към катедрата се обособи и самостоятелна лаборатория по "Агромелиорации", организирана от доц. Димитрова и използвана в момента от доц. Ст. Гайдарова.

От преподаватели на катедрата са издадени 17 учебници и учебни помагала по инженерните и 11 по агрономическите дисциплини, някои от които са претърпели по две и повече издания. Преподавателите от инженерното звено са публикували над 600, а тези от агрономическото звено - над 300 труда.

Първите редовни аспиранти по техническите науки в България са приети и защитили успешно своите кандидатски дисертации в катедрата. Общият брой на защитени кандидатски и докторски дисертации е над 50, от които над 20-от чужди граждани (Куба, Ирак, Виетнам).

Към катедрата са били зачислявани и обучавани български и чужди специализанти (Монголия, Китай, Виетнам, Еквадор, Сирия, Алжир, Мали, Лаос).

Тук се разполага схемата на кат. ХМС - File: "Shema HMS1.crd", 1 цяля стр.

По реда на постъпването им към катедрата са работили следните преподаватели:

Инженерно звено -

- проф. инж. Янко Зелков (1943 - 1944 г.)
- акад. инж. Димо Велев (1945 - 1970 г.)
- проф. д-тн Илия Гаджалски (1945 - 1984 г.)
- доц. инж. Кирил Григоров (1945 - 1966 г.)
- проф. д-р инж. Боян Джунински (1951 - 1990 г.)
- проф. д-р инж. Любомир Котов (1952 - 1992 г.)
- проф. д-р инж. Никола Радев (1953 - 1991 г.)
- доц. д-р инж. Вяра Милославова (1964 - продължава)
- проф. д-р инж. Алтимир Попов (1966 - продължава)
- доц. д-р инж. Момчил Василев (1972 - продължава)
- доц. д-тн инж. Боян Боянов (1976 - продължава)
- доц. д-р инж. Красимир Петров (1990 - продължава)
- гл. ас. инж. Красимир Делов (1993 - продължава)
- н.с. II ст. д-р инж. Димитър Георгиев (1990 - продължава)

Агрономическо звено -

- проф. Петър Боянов (1947 - 1975 г.)
- доц. Кирил Янакиев (1948 - 1976 г.)
- проф. Съю Съев (1950 - 1989 г.)
- доц. д-р Юлия Димитрова (1966 - 1993 г.)
- проф. д-сн Марин Пенков (1976 - 1992 г.)
- доц. д-р Стефана Гайдарова (1993 - продължава)

Помощен персонал:

- Елена Караджина (1973 - продължава) - секретар на катедрата
- Иван Минчев (1996 - продължава) - конструктор.

През годините към катедрата са работили и следните служители като помощно-технически персонал: техн. Иван Воденичаров (покойник), техн. Велко Гюров, техн. Цветко Петков, Мария Вачева, Нина Ямакова, Емилия Григорова (покойник), техн. Любомир Илиев, инж. Радка Баева, Василка Петкова, Венцислава Нейкова, Маргарита Николова, Румяна Асенова (покойник), инж. Милчо Кърнев.

КАТЕДРА “ХИДРОТЕХНИКА”

Катедра “Хидротехника” е една от наследниците на катедра “Водно строителство”, която е първата по ред от първите пет катедри, създадени през 1942 год. с основаването на първото Висше техническо училище у нас. За първи Професор ръководител на катедрата е назначен от създадената тогава “Нарочна комисия” на Правителството-инж. Тодор Радославов, дотогавашен Началник “Води” при Министерството на Земеделието. Първите членове на катедрата са: частен доцент инж. Валериан Минков (1942-1945), частен доцент инж. Иван Иванов (1942-1944), асистент инж. Никола Попов (1943-1945), асистент инж. Стефан Станчев (1944-1945). В катедрата са преподавани следните дисциплини: Хидрология, Хидравлика, Корекции на реки, Водни електрически централи (ВЕЦ), Язовири и фундиране, на студентите на единствения тогава Строителен факултет.

През 1945год. от катедра “Водно строителство” се отделя нова катедра “Хидрология и хидравлика”. За Професор ръководител е избран инж. Борис Марчинков-дотогавашен ръководител на “Воден кадастър” при Министерството на земеделието.

През 1950 год. катедра “Хидрология и хидравлика” се разделя на: катедра “Хидрология” с ръководител проф. инж. Б. Марчинков и “Хидравлика и хидравлични моделни изследвания” с ръководител доц. инж. Ст. Станчев.

През 1949год. в Катедра “Водно строителство” като асистент постъпва инж. Любомир Георгиев, а през 1950год. – инж. Иван Кинарев.

През 1952год. Катедра “Водно строителство” се разделя на две катедри: “Използване на водната енергия” с ръководител проф. д-р инж. Тодор Радославов и “Хидротехнически съоръжения” с ръководител проф. инж. Христофор Байданов.

През 1954год. от тези четири катедри се създават нови две: Катедра “Използване на водната енергия и хидрология” с ръководител проф. д-р инж. Т. Радославов и Катедра “Хидротехнически съоръжения и хидравлика”, с ръководител проф. инж. Хр. Байданов

През 1973год. двете катедри се реорганизируют в: Катедра “Хидротехника” на базата на конструктивни дисциплини и Катедра “Хидравлика и хидрология” на базата на теоретични и общоинженерни дисциплини.

Със създаването си Катедра “Хидротехника” се оформя като профилираща катедра за специалност “Хидротехническо строителство”, отговорна за обучението на студентите от тази специалност от постъпването им във факултета до дипломирането им.

В катедрата са оформени следните направления:

- Водни електрически централи и деривационни съоръжения(ВЕЦ и ДС);
- Хидротехнически съоръжения (Язовири);
- Подземно хидротехническо строителство,
- Водни пътища и пристанища и
- Екология и опазване на околната среда.

Преподавателите към катедрата четат лекции, водят упражнения и ръководят курсово и дипломно проектиране по дисциплините: “Хидроенергийни системи и съоръжения”, “Хидротехнически съоръжения (Язовири)” за ХТС и за ХМС, “Хидротехнически тунели”, “Пристанища и брегозащитни съоръжения”, “Експлоатация на хидротехническите съоръжения”, “Екология и опазване на природната среда”, и “Водно строителство” (за студентите от ВиК); - “Водни електрически централи (ВЕЦ) и помпеноакумулаторни водни електрически централи (ПАВЕЦ)”, “Високи язовирни стени”, “Подземни хидротехнически съоръжения”, “Хвостохранилища” и “Високи насипни язовирни стени”.

В катедрата са издадени 16 учебници и учебни помагала.

През 1983 г. Към катедрата е създадена Учебна и научно изследователска лаборатория. Последователно ръководители на същата са били: проф. д-р инж. Иван Папазчев и доц. д-р инж. Димитър Тошев. В Лабораторията са проведени изследвания за над 50 хидротехнически обекти в България и 15 в чужбина (Сирия, Ирак, Иран, Алжир, Либия и др.).

Първите екологични проекти и ОВОС на хидротехнически и други строителни съоръжения са разработени под ръководството на преподаватели от катедрата.

В Катедрата има библиотека от филми, фотоси, диапозитиви, макети и др. с които се онагледява учебният процес. Курсовите и дипломните проекти се изготвят с използване на ЕИТ.

Тук се разполага схемата на Кат. "Хидротехника" File: "Shema HTS. xls" 1 cqlq str.

От създаването на катедрата (1973) до сега към катедрата са защитени общо 15 докторски и кандидатски дисертации - 7 българи и 8 чуждестранни граждани.

От преподаватели към катедрата се организират и провеждат курсове за следдипломна квалификация за инженери от хидротехническата практика.

По реда на постъпването им към катедрата са работили следните преподаватели.

- Проф. д-р инж. Любомир Александров Георгиев (1949-пенсиониран 1988)
- Проф. д-р инж. Иван Стефанов Кинарев (1950-починал 1981)
- Проф. д-р инж. Иван Николов Патоков (1952-пенсиониран 1993)
- Проф. д-р инж. Славчо Любенов Милославов (1953-пенсиониран 1991, починал 1992)
- Проф. д-р инж. Иван Борисов Папазчев (1961-продължава)
- Ст.н.с. д-р инж. Христо Борисов Абаджиев(1962-напуснал1985)
- Доц. д-р инж. Цано Радев Цоловски (1964-продължава)
- Доц. д-р инж. Лиляна Веселинова Шейтанова (1967-пенсионирана1993)
- Доц. д-р инж. Росица Николаева Тодорова (1970-продължава)
- Доц. д-р инж. Игнат Йотов Игнатов (1973-продължава)
- Доц. д-р инж. Димитър Николов Тошев (1973-продължава)
- Гл. ас. д-р инж. Мария Иванова Маврова-Гиргинова (1989-продължава)
- Гл. ас. д-р инж. Димитър Савов Кисляков (1990-продължава)
- Гл. ас. д-р инж. Виктор Добрев Ташев (1991-продължава)
- Ас. инж. Тоньо Минков Чолаков (1996-продължава)

В Лабораторията на Катедра “Хидротехника” са работили и работят следните специалисти:

- инж. Ангел Славов Караджинов (1978-продължава),
- инж. Асен Василев Ценков (1980-напуснал 1996),
- ст.н.с д-р инж. Иван Стефанов Калчев (1981-напуснал 1985),
- техник Валентин Христов Маринков (1988-продължава)

В Катедра “Хидротехника” са работили и работят следните секретарки:

- Богдана Илиева (1973-напуснала 1981),
- инж. Ети Милчева Белова (1981-продължава).

КАТЕДРА:

“ВОДОСНАБДЯВАНЕ, КАНАЛИЗАЦИЯ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ВОДИТЕ”

Катедрата по “Водоснабдяване и канализация” е основана в рамките на Висшето техническо училище през първата година от създаването му - 1942/43 г., като с конкурс за професор за ръководител и на катедрата с указ е назначен инж. Димитър Василев, тогавашен министър на обществените сгради, пътищата и благоустройството. През 1945 г. Висшето техническо училище се превръща в Държавна политехника, като се открива отделът по “Културинженерство” към Строителния факултет. С конкурс за професор и ръководител на катедрата “Водоснабдяване и канализация” е избран инж. Любен Икономов. През периода 1951-1953 г. се обособяват две катедри - “Водоснабдяване” с ръководител проф. инж. Любен Икономов и “Канализация” с ръководител проф. инж. Димитър Върбанов. През 1953 г. двете катедри отново се обединяват в катедра “ВиК”, като за ръководител остава проф. инж. Любен Икономов до смъртта му в края на 1956 г. От 1957 г. ръководител на катедрата е проф. инж. Д. Върбанов (до 1967 г.),

който се пенсионира през 1969 г. През този период проф. инж. Димитър Върбанов е бил два мандата декан на Хидротехническият факултет (1952/55 г. и 1959/62 г.), а през 60-те години е бил и заместник ректор на Института. Ръководител на катедрата от 1964 до 1977 г. е проф. инж. Петър Петров, който е бил и ректор на ИСИ от 1967 г. до 1972 г. От 1977 до 1988 г. ръководител на катедрата е проф. д.т.н. инж. Марин Славов, който е бил и декан на Хидротехническият факултет (1966/68 и 1970/72 г.), а през 70-те години и заместник ректор на ВИСИ. От 1988 г. до 1991 г. ръководител на катедрата е проф. инж. Цачо Цачев. От 1991 г. до 1995 г. ръководител на катедрата е проф. д.т.н. инж. Тодор Гиргинов. През 1993 г. катедрата е преименувана на “Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите”. В периода януари-ноември 1995 г. ръководител на катедрата е доц. д-р инж. Петър Калинков, а от ноември 1995 до момента ръководител е доц. д-р инж. Цочо Цанков.

След създаването на специалността “Водоснабдяване и канализация” към хидротехническият факултет през 1949 г. катедрата по същество става профилираща за специалността, като се преподават дисциплините “Водоснабдяване”, “Канализация”, “Помпи и помпени станции”, “Водоснабдителни сондажи” и “ВиК” за специалностите ПГС, железопътно и пътно строителство. През 1954 г. е създадена първата лаборатория по “Водоснабдяване и канализация”. През 1955 г. се въвежда дисциплината “ВиК на сгради”, а през 1957 г. – “Автоматизация на ВиК системи”. Срокът на обучението е 10 семестъра.

В началото на 70-те години се провеждат реформи, като от 1973 г. срокът на обучение е намален на 8 пълни семестъра и един съкратен 9-ти семестър. От 1973/74 г. за специалността “ВиК” далновидно се създадоха два профила “ВиК мрежи и съоръжения” и “Пречистване на питейни и отпадъчни води”. За целта постепенно се въвеждат нови дисциплини и се сформира химическият сектор към катедрата. Новите химически дисциплини са “Неорганична химия”, “Аналитична химия” (по-късно обединени в “Химия на водата”), “Органична химия, биохимия и микробиология (1975/76 г.)”. Въвеждат се и нови специални дисциплини “Газоснабдяване”, “Третиране на твърди отпадъци”, “Екология”, “Автоматизация на ВиК системи”. Диференцират се и се разширяват основните дисциплини “Водоснабдителни мрежи и съоръжения”, “Пречистване на природни води”, “Канализационни мрежи и съоръжения” и “Пречистване на битови и промишлени отпадъчни води и опазване на водните течения от замърсяване”.

1976 г. е преломна по отношение на материалната и лабораторна база на катедрата. Със завършването на новия корпус “А” на Института, катедрата получи нови лаборатории по: Водоснабдяване, Канализация, Помпени станции, ВиК на сгради и Химия. През периода 1974-1976 г. значително се увеличава броят на преподавателите с избор на 9 нови асистенти, с което академичният състав се удвои, за да се поемат новите дисциплини. След 1980 г. се възстанови 10-семестриалното обучение и окончателно се въведеха новите дисциплини за двата профила. След 1991 г. се разшири значително международното сътрудничество, като чрез участие в програмата ТЕМПУС, в сътрудничество с европейски университети през 1992 и 1993 г. бяха създадени компютърната и аудиовизуална лаборатория и лабораторията по Третиране и управление на твърди отпадъци. Създадоха се още две химически лаборатории, за да се осигури обучението по дисциплината “Химия в строителството”, която се въведе за всички инженерни специалности.

През последните години и в момента в катедрата се преподават следните дисциплини:

Общи за двата профила на спец. ВК:

1. Химия на водата
2. Помпи и помпени станции
3. ВиК на сгради
4. Автоматизация на ВиК системи
5. Екология

За профила “ВиК мрежи и съоръжения”

6. Водоснабдителни мрежи и съоръжения
7. Канализационни мрежи и съоръжения
8. Пречистване на природни води
9. Пречистване на отпадъчни води
10. Газоснабдяване
11. Експлоатация на ВиК мрежи и съоръжения

За профила “Пречистване на водите”:

12. Органична химия, биохимия и микробиология
13. Водоснабдителни и канализационни мрежи и съоръжения
14. Пречистване на природни води
15. Пречистване на битови и промишлени отпадъчни води
16. Третиране на твърди отпадъци
17. Експлоатация на ВиК пречиствателни станции

За други специалности:

18. Химия в строителството - за всички инженерни специалности
19. Основи на хидравликата и водоснабдяване и канализация, за спец. ПГС (ССС)
20. Водоснабдяване и канализация, спец. ХТС
21. Селскостопанско водоснабдяване и канализация, за спец. ХМС

През целия 50-годишен период от създаването на Хидротехническият факултет в специалността “ВиК” са обучавани около половината от студентите във факултета, като ежегодно са дипломирани от 50 до 80 специалисти. За изтеклия период броят на завършилите спец. ВиК, редовно и задочно обучение е над 3500. Над 1000 инженери по ВиК са работили и работят в чужбина, което е безспорно признание за тяхната висока квалификация и престиж на българската хидротехническа школа.

Цялата съществуваща материално-техническа инфраструктура на водоснабдителното и канализационно стопанство и благоустройство в страната е проектирана, изградена и се експлоатира и ръководи от възпитаниците на ХТФ и инженерите по В и К.

Създаването на двата профила към специалността, (още през 1973 г.) беше една далновидна и важна положителна стъпка в развитието на обучението. Днес можем да твърдим, че специализираната подготовка в областта на пречистването на водите, опазването на околната среда, управлението на качествата на водите и третирането на отпадъците отговарят на реалните екологични предизвикателства за устойчиво развитие на обществото през идващия XXI век.

Основна грижа на преподавателите от създаването на катедрата до днес е била написването и издаването на специализирана научно техническа и справочна литература за обучението и практиката. Реален израз на това са издадените 32 учебника и учебни помагала, 14 монографии и голям брой научни публикации в наши и чужди списания. Разработени са над 500 научно-изследователски теми и задачи. В пряка помощ на практиката са изготвени над 900 експертизи, рецензии и др. за почти всички значими обекти по

водоснабдяване, канализация, пречистване на води, изградени у нас. В катедрата са подготвени над 60 аспиранти, в т.ч. и над 10 чужденци. Катедрата е сред водещите във въвеждането и използването на съвременните информационни технологии и компютъризацията в обучението. Създадени са редица програмни продукти за проектиране и оразмеряване на водопроводни мрежи, сградни ВиК инсталации, канализационни мрежи, хидравличен удар, пречиствателни станции за отпадъчни води.

Преподавателите от катедрата са патентовали 37 авторски свидетелства за изобретения. Те оказват непрекъснато помощ на практиката чрез пряко проектиране, разработване на научни теми, изготвяне на експертизи, ОВОС, участие в технически, експертни и научни съвети, изготвяне на нормативни документи и др.

Международното сътрудничество на катедрата получи значително развитие през последните години. Преподавателите са участвали в повече от 140 конференции и симпозиуми с международно участие у нас и в над 40 научни прояви в чужбина. Катедрата е сред организаторите на редица форуми и международни конференции у нас. Преподавателите са специализирали и поддържат научни контакти в редица страни като Белгия, Франция, бившия Съветски съюз, Русия, Холандия, Финландия, Италия, Унгария, Чехия, Полша, Германия, Португалия, САЩ, Гърция и др. Не на последно място, трябва да изтъкнем факта, че катедрата е на едно от челните места в Университета по участие в международните проекти "ТЕМПУС", "Коперникус" и др.

В катедрата са оформени следните 4 секции:

- Водоснабдителни мрежи и съоръжения и пречистване на природни води;
- Канализационни мрежи и съоръжения и пречистване на отпадъчни води, третиране на отпадъци, екология и опазване на околната среда;
- В и К на сгради, Газоснабдяване, автоматизация и експлоатация на ВиК системи и
- Химически сектор.

Наред с преподавателската работа по съответните дисциплини в катедрата се провеждат научни изследвания по широк спектър от теми по горепосочените направления.

Във връзка с предстоящата акредитация на Университета и въвеждането на новите учебни планове и програми за специалността, в катедрата е подготвена цялостната учебно-методична документация.

Като се опира на полувековната традиция, натрупания опит и знания и научно-преподавателския потенциал в Хидротехническият факултет, катедреният колектив ще продължава да работи за подготовката на специалисти по водоснабдяване, канализация и пречистване на водите и ще дава своя принос за чисти води и опазване на околната среда.

На следващите две цели страници се разполага схемата на катедра ВК
File: "Shema VK1.doc и Sema VK2.doc

По реда на постъпването им в катедрата са работили и работят следните преподаватели:

I. Инженерен сектор:

- проф. инж. Любен Икономов (1943 - 1956, починал 1956 г.)
- проф. инж. Димитър Върбанов (1951-1967)
- проф. инж. Петър Петров (1945-1977, починал 1977 г.)
- проф. д-р инж. Христо Хаджиев (1946-1977, починал 1994 г.)
- проф. д-тн инж. Марин Славов (1952-1988)
- проф. инж. Цачо Цачев (1953-1991)
- проф. д-тн инж. Петър Игнатов (1954-1971)
- проф. д-р инж. Стоян Бойчев (1961 - продължава)
- проф. д-тн инж. Тодор Гиргинов (1962 - продължава)
- проф. д-р инж. Петко Петков (1965 - продължава)
- проф. д-тн инж. Славен Иванов (1966 - продължава)
- гл.ас. инж. Иван Тотев (1968 - продължава)
- доц. д-р инж. Цочо Цанков (1971 - продължава)
- гл.ас инж. Емилия Костакева (1971 - продължава)
- доц. д-р инж. Ганчо Димитров (1974 - продължава)
- гл.ас. инж. Дечо Рулев (1975 - продължава)
- доц. д-р инж. Драган Драганов (1975 - продължава)
- доц. д-р инж. Иван Тричков (1976 - продължава)
- доц. д-р инж. Румен Арсов (1976 - продължава)
- доц. д-р инж. Петър Калинков (1976 - продължава)
- гл.ас. инж. Славинка Игнатова (1980 - продължава)
- ас. инж. Бонка Тотева (1982 - 1988)
- гл.ас. д-р инж. Димитър Аличков (1988 - продължава)
- гл.ас. д-р инж. Ирина Костова (1988 - продължава)
- гл.ас. д-р инж. Красимир Кукурин (1990-продължава)
- ас. д-р инж. Ирина Рибарова (1997 - продължава)

II. Химически сектор

- доц. д-р хим. Балуш Балушев (1974-1988)
- доц. д-р хим. Григор Михайлов (1976-продължава)
- гл.ас.д-р инж.хим. Розка Стефанова (1976 - продължава)
- доц. д-р инж.хим. Магделинка Раденкова (1984 - продължава)
- гл.ас. д-р инж.хим. Анка Димитрова (1985 - продължава)
- гл.ас. д-р инж.хим. Соня Димитрова (1986 - продължава)

КАТЕДРА “ХИДРАВЛИКА И ХИДРОЛОГИЯ”

Катедра “Хидравлика и хидрология” е основана през 1945 г, когато дисциплините хидрология и хидравлика се отделят от катедра “Водно строителство” и се обособяват в самостоятелна катедра. с ръководител проф. инж. Борис Марчинков. През 1946г. за асистенти към катедрата са назначени инж. Иван Маринов и инж. Милан Костов, а през 1948г. към същата е прехвърлен от катедра “Водно стопанство” и инж. Стефан Станчев.

С откриването на Хидротехническият факултет през 1949 г. на мястото на катедра "Хидрология и хидравлика" възникват две нови катедри - катедра "Хидрология" и катедра "Хидравлика и хидравлични моделни изследвания".

За ръководител на катедра "Хидрология" е избран проф. инж. Борис Марчинков. В същата катедра първоначално работи и инж. Иван Маринов, а през 1952 година към нея е избран за асистент и инж. Живко Николов.

За ръководител на катедра "Хидравлика и хидравлични моделни изследвания" е избран доц. инж. Стефан Станчев. От 1950г. в същата катедра започва работа и ас. инж. Петър Каишев, а впоследствие към нея са назначени последователно за асистенти: инж. Никола Николов (1952г.), инж. Илия Нинов (1953г.), инж. Стефан Василев(1953г.) и инж. Георги Илчев (1954г.).

В края на 1952г. с активното участие на доц.инж. Стефан Станчев и асистентите инж. Петър Каишев и инж. Никола Николов е завършено основното обзавеждане на хидравличната лаборатория,. През 1953г. колективът на катедрата започва да извършва и хидравлични моделни изследвания на редица хидротехнически обекти у нас.

През 1954г. се извършва уедряване на някои катедри в хидротехническият факултет, при което катедра "Хидравлика и хидравлични моделни изследвания", се слива с катедра "Хидротехнически съоръжения" и се образува нова катедра - "Хидротехнически съоръжения и хидравлика", а катедра "Хидрология" се слива с катедра "Водно строителство" и се образува нова катедра - "Използване на водната енергия и хидрология"

За ръководител на катедра "Хидротехнически съоръжения и хидравлика" е избран проф. инж. Христофор Байданов, а след неговата смърт (1961г.) ръководството на същата се поема от проф. инж. Стефан Станчев.

За ръководител на катедра "Използване на водната енергия и хидрология" е избран проф.д-р инж. Тодор Радославов. През 1966г. ръководството на същата се поема от проф. инж. Борис Марчинков, а през 1969г. за ръководител на тази катедра е избран проф. д-р инж. Славчо Милославов. От 1955г. нататък в хидроложката група на същата катедра работи първоначално като асистент, а впоследствие и като доцент и инж. Стефан Сунгарски.

През 1956г. за ръководител на хидравличната лаборатория в рамките на катедра "Хидротехнически съоръжения и хидравлика" е определен инж. Щилиян Райнов. През 1969г. същата лаборатория се обособява като самостоятелно научно-изследователско звено - "Централна научно-изследователска лаборатория за хидравлични изследвания" (ЦНИЛХИ) с ръководител проф. Щилиян Райнов.

При утвърждаването на новия модел на института през 1973 г.се извършва и прегрупирането на катедрите по сродни дисциплини, в резултат на което се образуват следните 2 нови катедри при Хидротехническият факултет:

1. Катедра "Хидротехника" с ръководител проф. д-р инж. Славчо Милославов и

2. Катедра "Хидравлика и хидрология" с ръководител проф. инж.Стефан Станчев (1973-1981).

Ръководители на катедрата след проф. Стефан Станчев са били:

- проф. Иван Маринов (1982-1984);
- проф. Георги Илчев (1984-1988);
- проф. Живко Николов (1988-1990);
- проф. Емил Маринов (1990-1993);
- проф. Богдан Казаков (1993-продължава).

Научноизследователската работа на катедрата и на ЦНИЛХИ се е развивала под знака на най-тясно сътрудничество с инженерната практика и в тематично отношение главно в следните по-важни направления: стационарни и нестационарни течения в речни легла и канали, изследвания, свързани с проблемите за гасенето на енергията при хидротехническите съоръжения, нестационарни процеси в напорни системи и мрежи, морфометрични изменения на речните легла в района на преградните съоръжения, напорен хидравличен транспорт на фино зърнести материали, прогнозиране на режима на високите води на р. Дунав и нейните притоци, прогнози за пролетното пълноводие на реки с важно водостопанско значение, изследване на маловодието и минималния отток на реките у нас, аеродинамически изследвания на комплексни съоръжения, хидравлични моделни изследвания на хидротехнически съоръжения и обекти в пространствени и полупространствени условия и др. В тези именно области са основните приноси и по-важните научни достижения на преподавателите от катедрата. Всички преподаватели от катедрата активно сътрудничат и провеждат научни изследвания в ЦНИЛХИ.

Съобразно съществуващите учебни планове в различни периоди на развитие на ХТФ от преподаватели на катедрата са четени лекции по различни учебни дисциплини, както в Хидротехническият факултет, така и в някои факултети на ВИАС и на други Висши учебни заведения.

Понастоящем от преподаватели на катедрата се четат лекции и водят упражнения в ХТФ по следните дисциплини:

- Хидромеханика;
- Хидравлика;
- Инженерна Хидрология;
- Числено моделиране;
- Речна морфология и корекции на реки;
- Морска хидродинамика

“Хидрология и хидравлика” за студенти от Факултета по транспортно строителство.

”Водно дело” за студенти от Геодезическия факултет.

Ползотворна и резултатна е дейността на катедрата по отношение на издаването на учебници и учебни помагала. Така по основните и по някои от помощните дисциплини са издадени редица учебници и ръководства, претърпели по две и повече издания. Членовете на катедрата са написали общо 7 учебника и 10 ръководства и учебни помагала и са публикували над 440 научни статии и доклади, като около 40 от тези публикации са отпечатани в чужбина.

В края на 1980г. бе пусната в действие и учебната лаборатория по хидравлика, в която редовно се провеждат лабораторните упражнения по Хидравлика и Водно дело със студентите от всички специалности. В нея се провеждат и редица експериментални изследвания, свързани с разработването на дисертации и други научни изследвания.

В Катедрата са работили и работят следните секретарки:

- Петрана Джерикарова - 1954 - 1978
- Василка Петкова - 1978 - продължава

Тук се разполага схемата на катедра "Хидравлика и хидрология" на 1 цяла стр.
File: "Shema HH.xls"

ЦЕНТРАЛНА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ЛАБОРАТОРИЯ ЗА ХИДРАВЛИЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ (ЦНИЛХИ)

Първата лаборатория за хидравлични моделни изследвания в България датира от 1949г. Тази лаборатория се изгражда с решение на Министерството на електрификацията и мелиорациите, ръководено от Кимон Георгиев към строящия се по това време язовир “Студена” с. В нея са изследвани облекчителните съоръжения на язовирите: “Студена”, “Тополница” и “Росица”.

В постановление No.18 на Министерския съвет от 02.11.1949 г. за откриване на ХТФ към Държавната политехника е записано и учредяването на Лаборатория за хидравлични моделни изследвания към факултета, със задачи да покрива всички нужди на страната в това направление и да служи за обучението на студентите. Във връзка с това, Министерството на електрификацията и мелиорациите се задължава да финансира изграждането на новата лаборатория. Договаря се закриване на лабораторията на язовир “Студена” и прехвърляне на нейния състав и имущество към Хидротехническият факултет.

Строителството, обзавеждането и ръководството на хидравличната лаборатория се поверява на новоучредената по това време катедра “Хидравлика и хидравлични моделни изследвания”, с ръководител доц. Стефан Станчев. От пролетта на 1952г. към катедрата е назначен за асистент инж. Никола Николов, който пряко поема доизграждането и обзавеждането на лабораторията. От началото на 1953г. към катедрата като асистенти са назначени инж. Щилиян Райнов и инж. Илия Нинов. През есента на същата година се включва на същата длъжност и инж. Стефан Василев, а от 1954г. и инж. Георги Илчев. Всички те участват активно в дейността на хидравличната лаборатория към катедрата.

Изграждането на първия модел датира от 4 февруари 1953г. за язовир “Беглика”. Следва изграждането на модели на облекчителните съоръжения на ВЕЦ “Стара Загора”, сифонната батерия на бент “Панчарево”, преливника на язовир “Росица”, “Баташкия водносилков път” през 1954г. и още над 300 модели и хидравлични изследвания за тях до нейната 50 - годишнина.

В лабораторията са провеждани всички упражнения по приложна Хидравлика за студентите от Хидротехническият факултет до създаването на учебната лаборатория по Хидравлика към катедра “Хидравлика и хидрология”. Тук са извършили своите изследвания за изготвяне на кандидатски и докторски дисертации в областта на хидравликата на ХТС много наши преподаватели, първият от които е асистентът от катедра “Хидротехнически съоръжения” инж. Иван Кинарев, през 1954-55г. за кандидат на техническите науки. В най-добрите години (1970 - 1985г) за изграждане и изследване на хидротехнически съоръжения върху хидравлични модели, съставът на ЦНИЛХИ - научни сътрудници, изследователи, техници и строителни работници достигаше 25 - 30 човека.

През последните две десетилетия в лабораторията се провеждат занятия със студенти от Хидротехническият, Транспортният и Геодезическият факултети по Хидравлика и Хидравлични моделни изследвания на конкретни обекти.

С решение на Министерството на просветата и висшето образование от 1969г., лабораторията се обособява в “Централна научноизследователска лаборатория за хидравлични изследвания”(ЦНИЛХИ), като самостоятелно звено към Хидротехническият факултет с ръководител проф. Щилиян Райнов. Тук постъпват на работа като научни сътрудници последователно: инж. Славен Иванов, инж. Богдан Казаков, инж. Кръстьо Даскалов, инж. Иван Минков, инж. Стефан Модев,

инж. Калин Коев, инж. Мартина Печинова и инж. Николай Лисев. След пенсионирането на проф. Щилиян Райнов през 1988 г. за ръководител на ЦНИЛХИ е избран проф. Богдан Казаков.

Най-съществена дейност ЦНИЛХИ развива в областта на хидравличните моделни изследвания на проектирани за изграждане почти всички крупни наши хидротехнически обекти и съоръжения: преливници, бързотоци, енергогасители, основни изпускатели, речни и морски съоръжения, водовземания, помпени станции, пристанища, морски брегоукрепителни и брегозащитни съоръжения, напорни деривации, корекции на реки, и др. Извършени са впечатляващ брой изследвания на хидротехнически обекти от Куба, Либия, Сирия, Алжир и Никарагуа. Съставени са десетки експертни оценки въз основа на проведени изследвания и изчисления. Първото числено моделиране на нестационарни процеси, извършени от колектива на ЦНИЛХИ се внедрява от проф. Емил Маринов за р. Искър през 1976г.

Паметни ще останат извършените изследвания в продължение на три десетилетия, свързани с енергийното изграждане на р. Дунав. В тази връзка бяха изградени, обзавеждани и използвани последователно три открити площадки, всяка с площ над 20 дка. На тези площадки завършиха успешно и изследванията на всички наши проектирани по това време морски съоръжения - пристанищни, брегоукрепителни и вълнозащитни, почти всички вече построени.

В ЦНИЛХИ се намира единственият в страната и все още действащ канал с подходящо оборудване за тариране на хидрометрични витла. Предстоящо е лицензирането на лабораторията в съответствие с изискванията на Международната организация по стандартизация.

ЦНИЛХИ отстоява своето съществуване и в тези трудни за страната години. Лабораторията разполага с високо квалифицирани изследователи от три генерации, съвременни апаратура, изчислителна техника и мощни програмни продукти. Вече второ десетилетие лабораторията разширява своята дейност в областта на численото моделиране, предпроектните проучвания и експертното оценяване на инженерни проекти в областта на хидротехническото строителство, включително екопроекти и е в състояние да посрещне качествено новите изисквания на практиката в областта на хидротехническото строителство, използване на водните ресурси на страната и опазването на околната среда.

ПРОБЛЕМНА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ЛАБОРАТОРИЯ ПО ФИЛТРАЦИЯ И УСТОЙЧИВОСТ НА ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И ХВОСТОХРАНИЛИЩА

Лаборатория по филтрация за учебни изследователски и производствени цели се създава през 1966 - 1967 година към катедра Хидравлика и ХТС с ръководител д-р инж. Христо Абаджиев .

През 1985 година, със заповед на МНП и Комитета за наука и технически прогрес, тази лаборатория става самостоятелно звено като ПНИЛ по Филтрация и устойчивост на язовирни стени и хвостохранилища с ръководител ст.н.с. I д-р инж. Христо Абаджиев. и 1995 г. - ст.н.с. II ст. д-р инж. Иван Калчев.

В лабораторията са конструирани и изработени 8 апарата ЕХДА - (1968 г.), с които се водят редовни упражнения със студентите от ХТФ.

На преподаватели и струдници към лабораторията са признати над 20 изобретения. С апаратите и програмите, изработени и създадени в нея са

извършени изследвания на редица язовирни стени у нас и в чужбина - Сирия , Иран , Либия.

От създаването на лабораторията до сега в нея са работили:

- ст.н.с. I ст. д-р инж. Христо Абаджиев от 1966 до 1995 г., когато се пенсионира.
- инж. Петър Коренев от 1968 до 1977 г.
- н.с. инж. Димитър Тошев от 1972 до 1977 г.
- проектант техн. Милен Стоев от 1976 до 1997 г.
- инж. Асен Карадимов от 1979 до 1982 г.
- ст.н.с. II ст. д-р инж Иван Калчев от 1981 г.
- н.с. II ст. маг. мат. Георги Мулешков от 1982 до 1991 г.
- н.с. II ст. инж. Росен Петров от 1984 г.
- н.с. III ст. инж. Александър Димитров от 1984 г.
- н.с. III ст. инж. Валентин Филипов от 1984 до 1993 г.
- технолог техн. Свилен Близнашки от 1986 до 1990 г.

ПНИЛ по филтрация е необходима връзка на Университета с практиката. В лабораторията се решават сложни проблеми, които обикновено затрудняват широкият кръг специалисти от практиката.

КАТЕДРА “ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ”

Катедрата по “Физическо възпитание” е основана през 1949 г. към тогава съществуващата Държавна политехника. Като първи преподаватели са назначени Асен Симидов - за ръководител на катедрата и преподавателката Милена Масленкова. Още от самото начало за студентите от първи и втори курс са въведени задължителни занятия един път седмично по 90 мин.

През 1950 година са назначени на работа преподавателите Петър Павлов със специалност “гимнастика”, Димитър Самсаров по “футбол” и Ангел Алексиев по “лека атлетика”. През следващата година Асен Симидов отива на работа във ВИНС - Варна и за ръководител на катедрата е назначен Петър Павлов. През същата година постъпват на работа и преподавателите Любен Иванов със специалност “гимнастика”, Методи Стоилов по “волейбол”, Божидар Такев по “баскетбол” и Лозан Коцев по “футбол”, а през 1952 година и преподавателите Стоян Станев със специалност “плуване” и Сотир Сотиров по “футбол”.

След разделянето на Държавната политехника на отделни институти, през 1953 г. за ръководител към ИСИ е назначен Сотир Сотиров. В катедрата остават преподавателите Стоян Станев, Милена Масленкова, Димитър Самсаров, Любен Иванов, Методи Стоилов и Илия Шинев. В този състав катедрата започва да води занятия със студентите от ИСИ и МГИ. През 1956 г. преподавателят Сотир Сотиров се премества на работа в гр. Пловдив и за ръководител е назначен Стоян Станев. По-късно след отделянето на катедрата по “Физ. възпитание” на МГИ, в състава на катедрата на ИСИ остават Стоян Станев - ръководител и преподавателите: Любен Иванов, Методи Стоилов, Искра Бързанова, Петър Лазаров и Цветан Желязков. След това стават размествания между преподавателите на ВУЗ, а така също са назначени и нови преподаватели.

През годините катедрата по “Физ. възпитание и спорт” се разраства и утвърждава като едно стабилно научно-преподавателско звено и бе в следния състав: доц. Стоян Станев - спец. “тенис”, ст. пр. Методи Стоилов - волейбол, назначен 1951 г.; ст. пр. Искра Бързанова - “ски” назначена 1955 г.; ст. пр. Любен Дървов - “баскетбол”, назначен 1959 г.; проф. д-р Иван Иванов - “лека

атлетика”, назначен 1963; ст.пр. Яким Лилков - “плуване” и ОФП, назначен 1963; доц. д-р Димитър Желязков - “плуване” и ОФП, назначен 1973; доц. д-р Коста Денчев - “тенис на корт”, назначен 1973; ст.пр. Симеон Томов - “футбол”, назначен 1975 г; ст.пр. Митка Стайкова - “ски”, назначена 1975 ; ст. пр. Зоя Гулова - “волейбол”, назначена 1976 г; ст.пр. Върбан Върбанов - “плуване”, назначен 1976 г; ст. пр. Анета Константинова - “лека атлетика”, назначена 1984 г; ст. пр. Маргарита Бозова - “баскетбол”, назначена 1986 г; ст. пр. Илиан Генов - “ски” и ст.пр. Мирослав Стоичков - “ориентиране - туризъм”.

От 1956 година се въведе профилираното обучение по отделните видове спорт, което се прие с желание и оказва значително по-голям физиологичен ефект върху студентите. За тази цел бяха създадени методични обединения по различни видове спорт, които разработиха свои програми, съобразени с методиката и теорията на съответния спорт. На катедрите във ВУЗ бе дадено правото, съобразно наличната материална база и състава на преподавателския колектив, да изработи програми за провеждане на часовете по физическо възпитание.

Така в 1969 г. бе проведена теоретична конференция по физическо възпитание във ВИСИ, където бе предложена за разглеждане проекто-програма по физическо възпитание. По така утвърдената програма /допълвана всяка година/ часовете по физическо възпитание се водят до 1989 г.

В спомената програма бе въведено двегодишно профилирано обучение по плуване със студентите от Хидротехническият факултет и тригодишно обучение по тенис на корт със студентите от Архитектурния факултет.

Имайки за база тези програми, катедрата изработи своите тематични семестриални планове, като в края на I и II курс студентите полагат изпити с оценка. Като се има предвид голямото разнообразие на задачите на катедрата и с цел да се постигнат по-добри резултати при решаването им има разработена структура на катедрата с отделни направления за работа, в която са включени всички преподаватели.

Научната продукция на преподавателите от катедрата, която е от порядъка на 200 публикации, монографии и книги, може да се класифицира като теоретична, програмна и приложно - теоретична.

Ако проследим развитието на катедрата се забелязва едно бързо разрастване на състава и през 50 - те и 70 - години, когато са приети 8 нови преподаватели. Почти всички членове на катедрата са включени в разработване на теоретично - приложни спортно - физиологически теми от национален мащаб. В този период се хабилитират и защитават докторски дисертации трима преподаватели от катедрата.

Основен приоритет на катедрата е да търси нови форми за усъвършенстване на учебния процес, за подобряване здравословното и функционалното състояние на студентите. Още от самото начало катедрата работи и със студентските отбори по отделните видове спорт. Участваме във всички Общостудентски игри и първенства. Организираме студентски спортни празници и масови гимнастически продукции. Отборите на ВИАС винаги са се класирали в челните места, което показва, че преподавателите са специалисти от висока спортна класа.

От създаването на катедрата към ИСИ - 1953 г. до сега, ръководители на катедра “Физ. възпитание и спорт” са били следните преподаватели:

1. ст. пр. Сотир Сотиров - 1953 - 56 г.
2. доц. Стоян Станев- 1956 - 86 г.

3. проф. дпн Иван Иванов - 1986 - 94 г.
4. доц. д-р Димитър Желязков - 1994 г.

При основаването на катедрата занятията се водеха във физкултурния салон с размери 17 на 8,5 метра и на безлюдни алеи в парка на Свободата, а по-късно на площадките на ЦСКА, Колодрума и на зелената площ в лятната къпалня "Република".

През 1968 година бе построена открита спортна площадка в двора на Института, а по-късно на нейно място, през 1976 година, бе изградена удобна зала за провеждане както на часовете по ОФП, така и за тренировки на отборите. През 1976 год. бяха построени ски писта и влекае за учебната база в Семково, които подобриха значително условията за резултатното провеждане на зимните тренировъчни лагери с отборите на института. Голям дял за построяването на тези спортни съоръжения има бившият помощник ректор - Минчо Минчев. От 1978 година ни бе предоставена и голяма зала в новия стадион "Академик", кв. Гео Милев.

Освен тези съоръжения по линия на МНО се ползваха - плувния басейн "Академик" - IV км; тенис кортовете в парка на Свободата; стадион "Академик", кв. Гео Милев и други спортни терени и съоръжения. През 1985 г. беше построен Възстановителен център, оборудван с най-модерни уреди за ОФП, сауна, солариум, тангентор и др. Той спомогна много за подобряване на учебния процес по физическото възпитание на студентите с функционални упражнения и за развитие на новите спортове, като аеробика и каланетика.

КАНЦЕЛАРИЯ НА ФАКУЛТЕТА:

Административното обслужване на студентите от ХТФ свързано с учебната им работа и оказване на съдействие на преподавателите при изпълнение на задълженията им свързани с обучението на студентите, се осъществява от канцеларията на факултета. През петдесет годишното съществуване на факултета канцеларията си е завоювала авторитет на образцова административна служба в УАСГ, в която служителите притежават компетентност, високо чувство на отговорност, точност и прецизност в работата си. Служителите в канцеларията на ХТФ проявяват съпричастност към проблемите на студентите, желание и умение да им помагат през целия курс на тяхното следване, с което им предават своята неизмерна любов и уважение към факултета.

В канцеларията са работили и работят следните служителки:

- Екатерина Иванова - пенсионерка;
- Иванка Ганчева - пенсионерка;
- Стефка Сунгарска - починала;
- Милена Мандова - напуснала;
- Лаура Костадинова - пенсионерка;
- Денка Чернаева - пенсионерка;
- Красимира Божанова - в транспортен факултет;
- Мадлен Йорданова - в катедра "Фотограмметрия и картография";
- Пролет Петрова - напуснала;
- Ети Белова - катедра "Хидравлика";
- Елена Митрева от 1978 г. - продължава;
- Надя Карагъзова от 1988 г. - продължава;
- Петя Узунова от 1998 г. - продължава.

Хидротехническият факултет приключва първото петдесетилетие от своето съществуване с доказани възможности и постигнати успехи както в обучението на инженерни кадри за водното стопанство на страната, така и с активното си участие в мащабното строителство на хидротехнически обекти в България в тези години.

Хидротехническият факултет навлиза във второто си петдесетилетие уверен в изпълнението на своята мисия, че неговите възпитаници са необходими инженерни кадри на България за 21^я век. и ще се справят успешно с предизвикателството на бъдещето относно един от главните проблеми на човечеството - използването и опазването на оскъдното водно богатство на планетата. Възпитаниците на Хидротехническият факултет осъзнават високата си отговорност пред това предизвикателство и ще работят така, че водостопанската дейност в България да е в името на нейното добро, бъдеще и благоденствие на народа ни.

Обърни внимание!

По средата на текста(средните 4 стр)се разполагат по двете цветни на снимки страница (общо 8 броя) на няколко хидротрхнически обекта, представящи факултета като цяло и отделните катедри.